

Andrzej F. Dziuba

Słowo wstępne

Studia Prymasowskie 2, 5-6

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SŁOWO WSTĘPNE

W dzieje Polski, od jej zarania, wpisane jest także chrześcijaństwo, zarówno w nurcie wschodnim i zachodnim. Rzeczywistość religijna i świecka, zrosła się na sposób twórczej odpowiedzialności za cały wymiar społeczny i kulturowy tego wszystkiego, co stanowi Polskę. To wielkie dziedzictwo i zobowiązanie, jak pokazały całe ponad tysiącletnie dzieje, współbrzmi w swej zbiorowej trosce, która wybrzmiewa w tym, co stanowi Ojczyznę, ów zbiorowy obowiązek.

Kościół katolicki w Polsce, w swej strukturze hierarchicznej szczególnie jest związany ze stolicą arcybiskupią i metropolitalną w Gnieźnie. Tam w męczeńskiej krwi wiary i miłości św. Wojciecha w roku tysięcznym ukształtowały się pierwociny administracyjne Kościoła sięgające Krakowa, Wrocławia i Kołobrzegu. Od czasów arcybiskupa Mikołaja Trąby Gniezno wzrosło w swej randze kościelnej i społecznej dzięki tytułowi prymasa Polski (Primas Regni). Pozycja prymasów nabrała jeszcze głębszego znaczenia społeczno-politycznego od czasów arcybiskupów Jana Łaskiego, pierwszego legata urodzonego (*legatus natus*) oraz Jakuba Uchańskiego, pierwszego interreksa.

Rocznik „Studia Prymasowskie” wydawany przez Ośrodek Dokumentacji i Studiów nad Osobą i Nauczaniem Kardynała Stefana Wyszyńskiego UKSW podejmuje szczególne badania nad prymasostwem oraz życiem i posługą arcybiskupów gnieźnieńskich i warszawskich. To wszechstronna analiza oraz źródłowe badania szczególnie ważnego elementu w całości kształcie dziejów Kościoła katolickiego w Polsce, a mające również na względzie szeroki kontekst, także i Polski. Ukazujące się współbrzmienie wyzwala także nadzieję ku twórczej przyszłości.

Prezentowany tom zawiera materiały z kolejnej konferencji naukowej zorganizowanej przez Ośrodek, poświęconej Wielkiej Nowennie, Nawiedzeniu Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej oraz Millennium. To ważny okres w powojennych dziejach, nie tylko Kościoła, ale i Polski. Te trzy fenomeny dzieł ewangelizacyjnych wyrosły z geniuszu Prymasa Tysiąclecia w czasie jego odosobnienia w Komauńczy i twórczo spotkały się na drogach polskiej wiary oraz przeżyć Tysiąclecia Chrztu i powstania państwa polskiego. To był czas i zarazem ważny etap kształtowania się polskiej świadomości narodowej, która łączyła przeszłość z teraźniejszością, między innymi w zetknięciu się z totalitarną negacją niepodległości i suwerenności państwowej.

Zbiór artykułów zdecydowanie koncentruje się na działalności oraz nauczaniu kard. S. Wyszyńskiego w zderzeniu z wieloma szczegółowymi problemami:

bezrobocie, kultura i rodzina, duszpasterstwo, prawa człowieka czy naród. Omówiono także niektóre zagadnienia w nauczaniu arcybiskupów Antoniego Kazimierza Ostrowskiego i Stanisława Karnowskiego oraz polskich biskupów (emigracja). Ważnym dopowiedzeniem jest krytyczna prezentacja kilku pozycji naukowych. Zamieszczono wykaz prac naukowych powstałych na ATK – UKSW poświęconych kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu oraz zaprezentowano Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Kolejny tom „Studiów Prymasowskich” przynosi zatem ważne elementy rozeznawania posługi Kościoła w Polsce w wymiarze eklezjalnym oraz społecznym. Bogactwo tych wielorakich dzieł w znacznym stopniu koncentruje się na osobie i działalności kard. S. Wyszyńskiego, Prymasa Polski. Dlatego szczególnie Prymas Tysiąclecia będzie przedmiotem dalszych badań i studiów.

bp Andrzej F. Dziuba

Łowicz, Uroczystość Narodzenia św. Jana Chrzciciela 2008 roku